

Orkem
mod
Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Konkurrence — Kommissionens inspektionsbeføjelser —
kontradiktionsprincippet«

Retsmøderapport	3285
Forslag til afgørelse fra generaladvokat Marco Darmon, fremsat den 18. maj 1989	3301
Domstolens dom af 18. oktober 1989	3343

Sammendrag af dom

- 1. Institutionernes retsakter — individuel beslutning — meddelelse — begreb*
- 2. Konkurrence — administrativ procedure — begæring om oplysninger — Kommissionens beføjelser
(Rådets forordning nr. 17, art. 11 og 14)*
- 3. Fællesskabsret — principper — ret til kontradiktion — indrømmelse heraf under administrative procedurer — konkurrence — beslutning om at begære oplysninger hos en virksomhed — ret til at nægte at afgive svar som indebærer indrømmelse af en retsstridig handling
(Rådets forordning nr. 17, art. 11)*

1. En beslutning er behørigt meddelt, når den er fremsendt til adressaten og denne har kunnet gøre sig bekendt dermed.

Som følge heraf kan et selskab, som har modtaget meddelelse om en beslutning, hvorved det i medfør af artikel 11, stk. 5, i forordning nr. 17, anmodes om at af-

give oplysninger, ikke anfægte beslutningens lovlighed med henvisning til, at den forudgående begæring, som skal fremsættes i henhold til artikel 11, stk. 1, er stilet til dets datterselskab, når selskabet selv har fået kendskab til beslutningens fulde indhold, og dette godtgøres af den omstændighed, at de to selskaber, som

har hjemsted på samme adresse, inden for hele den periode, hvorunder den af Kommissionen iværksatte procedure har stået på, har skiftedes til at besvare Kommissionens henvendelser uden på noget tidspunkt at hævde, at det var et problem, at selskaberne var to selvstændige juridiske personer.

2. Ved artiklerne 11 og 14 i forordning nr. 17 er der indført to indbyrdes uafhængige procedurer. Kommissionens efterforskningsbeføjelser i henhold til artikel 11 indskrænkes ingenlunde af, at der i forvejen er gennemført en kontrolundersøgelse i henhold til artikel 14. Der består derfor ingen processuelle hensyn ifølge forordning nr. 17, som kan afskære Kommissionen fra som led i en begæring om afgivelse af oplysninger at kræve fremlagt dokumenter, som den ikke har haft mulighed for at tage kopier eller ekstrakter af i forbindelse med en tidligere kontrolundersøgelse.

Det tilkommer Kommissionen at vurdere, om en oplysning er nødvendig for at påvise en overtrædelse af konkurrencereglerne. Selv om Kommissionen i forvejen råder over visse indicier herfor eller endog beviser, kan den med fuld ret skønne, at det er nødvendigt at indhente flere oplysninger for bedre at kunne fastslå overtrædelsens omfang og varighed eller kredsen af implicerede virksomheder.

3. I kraft af sin karakter af et grundlæggende princip skal retten til kontradiktion respekteres ikke blot under administrative procedurer, der kan føre til pålæggelse af sanktioner, men også under de indledende undersøgelser — såsom de begæringer om oplysninger, der er omhandlet i artikel 11 i forordning nr. 17 — som kan være afgørende for tilvejebrin-

gelsen af beviser for, at virksomheder har begået retsstridige handlinger, der kan pådrage dem ansvar.

Følgelig har Kommissionen, når den indhenter oplysninger i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17, beføjelse til at pålægge en virksomhed dels at meddele alle nødvendige oplysninger om de omstændigheder, som virksomheden kan tænkes at være bekendt med, dels, om nødvendigt, at fremlægge de dokumenter om disse omstændigheder, som virksomheden er i besiddelse af, selv om de pågældende oplysninger eller dokumenter vil kunne anvendes som bevis for, at virksomheden selv, eller en anden virksomhed, har handlet i strid med konkurrencereglerne. Derimod må Kommissionen ikke ved en beslutning om begæring af oplysninger tilsidesætte de rettigheder, der tilkommer virksomheden i kraft af kontradiktionsprincippet.

Selv om der ikke, hvor der er tale om lovovertrædelser af økonomisk karakter, navnlig overtrædelser på konkurrenceretens område, kan antages at bestå nogen ret for virksomheder til at nægte at vidne imod sig selv, hverken ud fra en, for medlemsstaternes nationale ret, fælles retsgrundsætning, eller i kraft af en rettighed, der er fastslået ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder eller ved den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, må Kommissionen ikke pålægge en virksomhed pligt til at besvare spørgsmål, såfremt virksomheden derved tvinges til at afgive tilståelse om at have begået retsstridige handlinger, som det påhviler Kommissionen at føre bevis for.